

Die extra-voeding kwam uit drie bronnen: de hulp die te danken was aan in bezet gebied georganiseerde acties; het zoeken naar voedsel waarvoor men er zelf op uit was getrokken (de z.g. hongertochten) en de hulp die voortvloeide uit de initiatieven van de Nederlandse regering te Londen; die derde vorm van hulpverlening die vrij laat van belang werd (zij werd pas effectief eind februari–begin maart '45) zullen wij in hoofdstuk 14 beschrijven, op de eerste en de tweede gaan wij nú in.

In bezet gebied georganiseerde hulp

De hulp welke in bezet gebied werd georganiseerd, vloeide voort uit het falen van het distributiestelsel dat, zoals bleek, gevolg was van de Spoorwegstaking, van het Duitse voedsel embargo, van de inbeslagnemingen van vrachtauto's en binnenschepen en (van eind december af) van het winterse weer. Alle moeite ten spijt die Louwes en zijn medewerkers zich gaven, was het rijksbureau voor de voedselvoorziening in oorlogstijd niet langer in staat, voldoende levensmiddelen naar de stedelijke gebieden in het westen te dirigeren. In het land als geheel waren er levensmiddelen genoeg, vooral in het oosten en noorden, maar ook in de plattelandsgebieden in het westen lagen aanzienlijke voorraden. Bij vrijwel elk bedrijf en bij vrijwel elke dienst van enige omvang kwam dan ook, zodra zich de scherpe daling van de rantsoenen ging aftekenen, de vraag naar voren: kunnen wij een deel van die voorraden niet zèlf gaan halen ten behoeve van onze arbeidskrachten en hun gezinnen? Diezelfde vraag rees binnen de illegaliteit met betrekking tot de illegale werkers en de onderduikers maar de hulp die de illegaliteit zichzelf en die onderduikers verschafte, zullen wij pas in hoofdstuk 6 beschrijven.

Er werden hier en daar in het westen door gemeentebesturen aparte organisaties opgericht om voedsel naar de betrokken gemeenten te halen. Onze gegevens daaromtrent zijn stellig niet volledig – wij weten slechts dat er dergelijke organisaties kwamen in Boskoop en in Zaandam, in Boskoop eind januari, in Zaandam (en Koog-Zaandijk) al begin november.

Boskoop kreeg een Voedingsraad welks leden voedsel inzamelden in nabije landbouwgebieden ter uitdeling aan zieken en voor de kindervoeding (voor de kinderen werd ca. 20 ton aan voedsel bijeengebracht, gedeeltelijk evenwel na de bevrijding) – daarnaast kon de raad vóór de bevrijding tot acht keer toe een vrachtauto naar de provincie Groningen